

ZINTEGROWANE INWESTYCJE TERYTORIALNE

POLITYKA SPÓJNOŚCI NA LATA 2014-2020

W grudniu 2013 r. Rada Unii Europejskiej formalnie zatwierdziła nowe przepisy i ustawodawstwo dotyczące kolejnej rundy inwestycji w ramach unijnej polityki spójności na lata 2014–2020.

Niniejszy arkusz informacyjny jest jednym z serii arkuszy, w których określono kluczowe elementy nowego podejścia.

Spis treści

Wstęp

Jaki jest cel?

Co zawiera propozycja?

Jakie są korzyści?

Wiele wyzwań, przed jakimi stoi Europa – wyzwania gospodarcze, związane z ochroną środowiska i społeczne – wskazują na istnienie potrzeby opracowania zintegrowanego podejścia terytorialnego mającego na celu stworzenie skutecznych rozwiązań.

Podejście to jest wielowymiarowe, dostosowane do cech i wyników właściwych dla danego obszaru. Może to oznaczać wyjście poza tradycyjne granice administracyjne i wymagać większej woli współpracy i koordynacji działań ze strony władz różnego szczebla w celu osiągnięcia wspólnych celów. Jest to zgodne z nowym celem spójności terytorialnej wprowadzonym przez Traktat Lizboński, w którym stwierdza się, że spójności gospodarczej i społecznej nie można osiągnąć na szczeblu europejskim bez silniejszego skoncentrowania się na terytorialnym wpływie polityk UE.

Z tego powodu rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów wprowadza nowe narzędzia integracji, które można zastosować do implementacji strategii terytorialnych w terenie, wiążąc cele tematyczne określone w umowach o współpracy i programach operacyjnych z wymiarem terytorialnym: **rozwój lokalny kierowany przez społeczność** (art. 32–35 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) oraz **zintegrowane inwestycje terytorialne** (art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów).

Niniejszy arkusz informacyjny koncentruje się na zintegrowanych inwestycjach terytorialnych (ZIT), które pozwolą państwom członkowskim UE połączyć finansowanie z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku Programów operacyjnych do celów interwencji wielowymiarowych i międzysektorowych. Utrzymana zostanie jednakże możliwość śledzenia przyznawania środków do różnych priorytetów inwestycyjnych.

Jaki jest cel?

[↑ Do góry](#)

Ponieważ zintegrowane strategie terytorialne są niezbędne do osiągnięcia inteligentnej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu Europy przewidywanej w strategii „Europa 2020”, rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów czyni zatem ze zintegrowanych inwestycji terytorialnych podstawowe narzędzie implementacji takich strategii. Zintegrowane inwestycje terytorialne zapewniają elastyczny mechanizm formułowania zintegrowanych odpowiedzi na różne potrzeby terytorialne, bez utraty skoncentrowania na tematyce, poprzez którą polityka spójności wiąże się ze strategią „Europa 2020”.

Co zawiera propozycja?

[↑ Do góry](#)

ZIT – wydajne i elastyczne narzędzie

ZIT to narzędzie do wdrażania strategii terytorialnych w sposób zintegrowany. Nie jest to działanie ani subpriorytet żadnego Programu operacyjnego. Natomiast ZIT pozwala państwom członkowskim na implementację Programów operacyjnych w sposób przekrojowy oraz uzyskiwanie finansowania z różnych osi priorytetowych jednego lub kilku Programów operacyjnych, co zapewnia implementację zintegrowanej strategii dla określonego terytorium. Dzięki temu istnienie ZIT zarówno zapewni państwom członkowskim elastyczność w zakresie tworzenia Programów operacyjnych, jak i umożliwi skuteczne wdrażanie zintegrowanych działań poprzez uproszczone finansowanie.

Należy podkreślić, że ZIT mogą być skutecznie wykorzystywane wyłącznie jeśli dany obszar geograficzny posiada zintegrowaną, międzysektorową strategię terytorialną.

Podstawowe elementy ZIT obejmują:

- wyznaczone terytorium oraz zintegrowaną strategię rozwoju terytorialnego;
- pakiet działań podlegających implementacji; oraz
- ustalenia dotyczące zarządzania ZIT.

Wyznaczone terytorium oraz zintegrowana strategia rozwoju terytorialnego

Niezbędne jest opracowanie międzysektorowej strategii zintegrowanego rozwoju, która obejmuje potrzeby rozwojowe danego obszaru. Strategia powinna być opracowana w taki sposób, by działania mogły wykorzystywać efekt synergii wytworzony przez skoordynowaną implementację.

ZIT może dotyczyć dowolnego obszaru geograficznego o określonych cechach terytorialnych, od konkretnych dzielnic miast o różnych problemach ubóstwa, aż do obszarów miejskich, metropolitalnych, miejsko-wiejskich, subregionalnych lub międzyregionalnych. ZIT może także realizować zintegrowane działania w oddzielnych jednostkach geograficznych o podobnych cechach w danym regionie (np. sieć małych lub średnich miast). ZIT nie musi obowiązkowo obejmować całego terytorium danej jednostki administracyjnej.

Ponadto ZIT jest dostosowana do realizacji działań w kontekście europejskiej współpracy terytorialnej (EWT). Na przykład ZIT w kontekście transgranicznym może być wykorzystana do implementacji zintegrowanej strategii rozwoju obszarów miejskich w miastach przygranicznych. Działania dostosowane do określonych potrzeb terytorialnych mogą być wspierane za pomocą instrumentu ZIT. Jednakże nie należy zapominać o kontekście współpracy. Dlatego też rozporządzenie w sprawie współpracy regionalnej nakłada obowiązek, by każda instytucja pośrednicząca powołana do wdrożenia ZIT była podmiotem prawa ustanowionym na podstawie prawa jednego z państw uczestniczących, o ile podmiot ten został utworzony przez instytucje lub podmioty publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących, albo EUWT” (art. 11 rozporządzenia w sprawie EWT).

Pakiet działań podlegających implementacji

Działania wdrażane za pośrednictwem ZIT przyczynią się do realizacji celów tematycznych odpowiednich osi priorytetowych powiązanych Programów operacyjnych, a także do realizacji celów rozwojowych strategii terytorialnej. Mogą one obejmować inwestycje ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Funduszu Spójności. Uzupełnieniem tego finansowania może być z kolei środki z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR). Nie ma obowiązku łączenia wszystkich środków w ramach każdej zintegrowanej inwestycji terytorialnej. Zachęca się jednak do tego, aby zintegrowane inwestycje terytorialne korzystały ze środków z różnych funduszy. Łączenie fizycznych inwestycji w infrastrukturę ze środków EFRR z inwestycjami w kapitał ludzki ze środków EFS jest szczególnie istotne w przypadku zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Z kolei połączone inwestycje z EFRR i EFRROW są szczególnie ważnym wsparciem partnerstwa obszarów wiejskich i miejskich.

ZIT może zapewnić wsparcie nie tylko w postaci dotacji, ale także w postaci instrumentów finansowych (art. 37-46 proponowanego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów), jeśli mogą one zapewnić realizację działań określonych w strategii rozwoju.

Rozwój lokalny kierowany przez społeczność może być elementem stanowiącym jedną z części składowych implementacji ZIT. Jednakże pomiędzy ZIT a CLLD istnieją istotne różnice. CLLD jest podejściem ściśle oddolnym. To lokalna grupa działania określa treść strategii rozwoju lokalnego oraz operacji finansowanych w jej ramach. Z drugiej strony ZIT nie określa z góry sposobu podejmowania decyzji w sprawie samych inwestycji – ten proces może przebiegać odgórnie bądź oddolnie, może też być połączeniem obu tych podejść. Tak więc CLLD może być jednym z elementów zintegrowanej strategii miejskiej realizowanej w ramach ZIT.

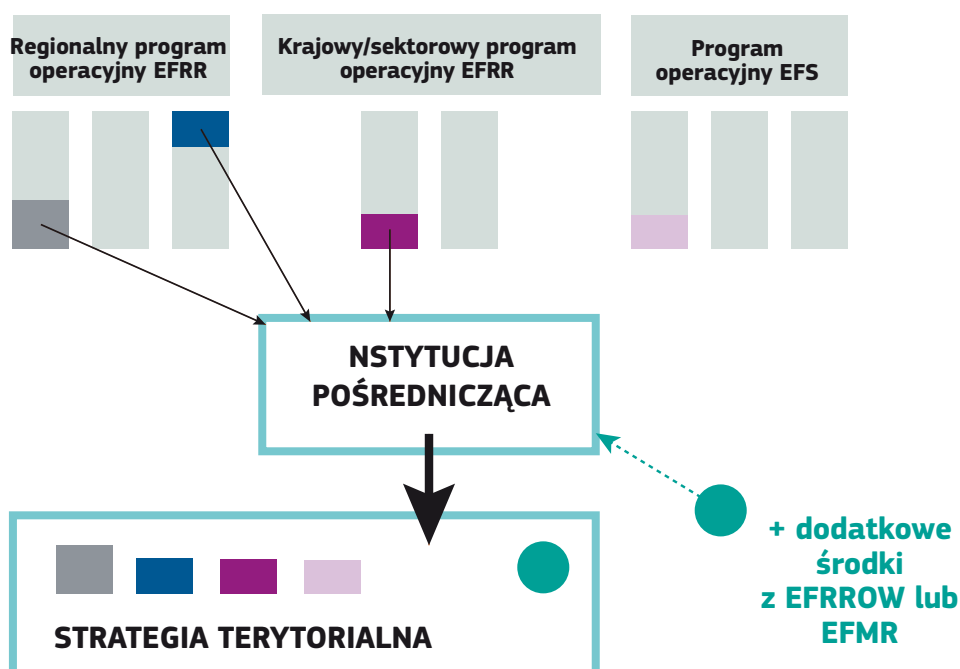
Poza inwestycjami wspierającymi terytorialną strategię rozwoju w ramach ZIT, dodatkowe działania dotyczące tego samego obszaru mogą być finansowane w ramach osi priorytetowych Programu lub Programów operacyjnych nie uczestniczących w finansowaniu ZIT. Wiele z priorytetów inwestycyjnych zawartych w propozycji może się bezpośrednio przyczynić do rozwoju danego obszaru geograficznego, jednak nie ma obowiązku realizowania ich wszystkich za pomocą tego instrumentu. Jednakże zaleca się, by inwestycje sektorowe w danym obszarze były osadzone i zharmonizowane ze zintegrowanymi strategiami terytorialnymi na rzecz rozwoju.

Ustalenia dotyczące zarządzania ZIT

Instytucja Zarządzająca Programu operacyjnego ponosi ostateczną odpowiedzialność za zarządzanie i wdrożenie działań w ramach zintegrowanej inwestycji terytorialnej. Jednakże może ona wyznaczyć instytucje pośredniczące, w tym władze samorządowe, regionalne organizacje ds. rozwoju lub organizacje pozarządowe do przeprowadzenia części lub całości zadań związanych z zarządzaniem i wdrożeniem. Forma i stopień delegacji zarządzania ZIT może się różnić w zależności od ustaleń administracyjnych danego państwa członkowskiego lub regionu.

Schemat na kolejnej stronie prezentuje sposób, w jaki ZIT może otrzymać finansowanie z różnych osi priorytetowych w ramach jednego lub kilku programów do celów wielowymiarowej i międzysektorowej interwencji. ZIT może wspierać dowolne działania odpowiadające priorytetom inwestowania powiązanych osi priorytetowych.

Możliwy schemat wdrożenia

Jakie są korzyści?

[↑ Do góry](#)

Przepisy dotyczące ZIT niosą ze sobą liczne potencjalne korzyści:

- » ZIT są instrumentem promującym zintegrowane wykorzystanie Funduszy i jako takie mają potencjał osiągnięcia lepszych połączonych wyników przy takich samych kwotach inwestycji publicznych.
- » Potencjalne powierzenie podmiotom ze szczebla poniżej regionalnego (zainteresowanym stronom lokalnym/miejskim) zarządzania zintegrowanymi inwestycjami terytorialnymi wzmacnia ich pozycję, ponieważ wciąga je w proces przygotowania i wdrożenia programu oraz czyni za niego odpowiedzialnymi.
- » Ponieważ ZIT będą od samego początku miały zapewnione zróżnicowane strumienie środków, istnieje większa pewność w odniesieniu do finansowania zintegrowanych działań.
- » ZIT są instrumentem stworzonym dla podejścia terytorialnego do rozwoju, który może wspomóc odblokowanie niewykorzystanego potencjału na poziomie lokalnym, miejskim i regionalnym.

Więcej informacji

Więcej arkuszy informacyjnych związanych z zagadnieniami polityki spójności:
http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/publication/index_pl.cfm

Ogólne informacje na temat polityki regionalnej:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_pl.cfm